1. Grundläggande rättigheter i Europeiska unionen *

A5-0064/2000

Europaparlamentets resolution om utarbetandet av en stadga om grundläggande rättigheter i Europeiska unionen (C5-0058/1999 - 1999/2064(COS))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av rådets beslut om utarbetandet av en stadga om grundläggande rättigheter i Europeiska unionen (C5-0058/1999),

- med beaktande av sin ställning som företrädare för Europeiska unionens folk,

- med beaktande av att unionen skall stärka skyddet av medlemsstaternas medborgares rättigheter och intressen genom att införa ett unionsmedborgarskap (artikel 2 i EU-fördraget),

- med beaktande av att unionen skall respektera de grundläggande rättigheterna "såsom de följer av medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner" (artikel 6 i EU-fördraget),

- med beaktande av ingressen i FN:s stadga och den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, antagen av FN:s generalförsamling i resolution 217 A III den 10 december 1948 i Paris,

- med beaktande av sina många initiativ när det gäller grundläggande och medborgerliga rättigheter, särskilt sin resolution av den 12 april 1989 om förklaring om grundläggande rättigheter och friheter[1],

- med beaktande av sina initiativ till en författning för Europeiska unionen, särskilt sin resolution av den 12 december 1990 om de författningsmässiga grundvalarna för Europeiska unionen[2] och sin resolution av den 10 februari 1994 om Europeiska unionens författning[3],

- med beaktande av Europeiska rådets slutsatser i Köln och i Tammerfors,

- med beaktande av sin resolution av den 16 september 1999 om utarbetandet av stadgan om grundläggande rättigheter[4],

- med beaktande av sin resolution av den 27 oktober 1999 om Europeiska rådets möte i Tammerfors[5],

---

1 EGT C 120, 16.5.1989, s. 51.
2 EGT C 19, 28.1.1991, s. 65.
3 EGT C 61, 28.2.1994, s. 155.
4 EGT C 54, 25.2.2000, s. 93.
5 "Texter antagna under sammanträdet den 27 oktober 1999", punkt 15.

- med beaktande av den utomordentliga betydelse som den förestående utvidgningen av Europeiska unionen och regeringskonferensen har,

- med beaktande av inrättandet av det konvent som skall utarbeta en stadga om grundläggande rättigheter i Europeiska unionen, vilket ägde rum den 17 december 1999 i Bryssel,

- med beaktande av artikel 47.1 i arbetsordningen,

- med beaktande av betänkandet från utskottet för konstitutionella frågor samt yttrandena från utskottet för utrikesfrågor, mänskliga rättigheter, gemensam säkerhet och försvarspolitik, utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor, utskottet för rättsliga frågor och den inre marknaden, utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor, utskottet för framställningar samt utskottet för sysselsättning och socialfrågor (A5-0064/2000), och av följande skäl:

A. Unionen bygger på principerna om frihet, demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt på rättsstatsprincipen (artikel 6 i EU-fördraget).

B. Skapandet av en allt fastare sammanslutning mellan de europeiska folken (artikel 1 i EU-fördraget) och bevarandet och utvecklandet av unionen som ett område med frihet, säkerhet och rättvisa (artikel 2 i EU-fördraget) grundar sig på en generell och obegränsad respekt för det unika, lika och okränkbara människovärdet.

C. Unionen bör respektera de grundläggande rättigheterna «såsom de garanteras i Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, undertecknad i Rom den 4 november 1950, och såsom de följer av medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner» (artikel 6 i EU-fördraget).

D. Vissa specifika rättigheter är redan införda i fördragen.

E. De grundläggande fri- och rättigheter som är en nödvändig konsekvens av erkännandet av människovärdet kräver ett omfattande rättsligt skydd och effektiva rättsliga garantier.

F. Unionslagstiftningens företräde och gemenskapsinstitutionernas betydande makt som påverkar individer, gör det nödvändigt att stärka skyddet av de grundläggande rättigheterna på unionsnivå.

G. Utvecklingen av unionens och Europeiska gemenskapens behörigheter, särskilt på det känsliga området för inre säkerhet som hänger samman med begränsningarna för parlamentarisk och rättslig kontroll på detta område, tydliggör det brådskande behovet av en europeisk stadga om grundläggande rättigheter.

H. I Europeiska unionens utveckling får det inte uppstå obalans mellan målet säkerhet och frihets- och rättsprinciperna.

I. De grundläggande rättigheterna kan begränsas utan parlamentariskt samtycke, både inom ramen för unionsfördraget och gemenskapsrätten, trots att detta står i strid med medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner.

J. Även då det gäller berättigade fall av begränsningar av grundläggande fri- och rättigheter får deras väsentliga innehåll inte påverkas.

K. Den ekonomiska politiken inom den europeiska integrationen bör härefter kompletteras med en verklig politisk, demokratisk och social union.

L. De grundläggande sociala rättigheterna bör stärkas och utvecklas på unionsnivå.

M. Unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik som i framtiden kommer att omfatta försvaret, måste utvecklas i överensstämmelse med de grundläggande rättigheterna.

N. Genom utvecklingen inom exempelvis biotekniken eller informationsteknik kan nya konflikter uppstå när det gäller de grundläggande rättigheterna. Ett europeiskt samförstånd om de grundläggande rättigheterna är ett viktigt bidrag till en fullständig lösning på problemet.

O. Det finns allvarliga tecken på ökad rasism och främlingsfientlighet.

P. Det är viktigt att EU och dess medlemsstater, samtidigt som de respekterar varje nationalspråks roll, värnar om skyddet av den språkliga och kulturella mångfalden i Europa, framför allt om regionala språk och minoritetsspråk och minoritetskulturer. Det är också viktigt att de i detta sammanhang ser till att unionens medborgare, genom lämpliga stödåtgärder, kan bibehålla och utveckla sina egna språk och kulturer både offentligt och privat.

Q. Den mänskliga rättigheten till asyl måste upprätthållas, i enlighet med bestämmelserna i Genévekonventionen om flyktingar.

R. En stadga om grundläggande rättigheter i Europeiska unionen bör inte i något större, liksom inte heller medlemsstaternas nationella bestämmelser om grundläggande rättigheter konkurrera med Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

S. Unionens anslutning till Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, efter de ändringar av Fördraget om Europeiska unionen som krävs för detta, skulle vara ett viktigt steg i riktning mot att fördjupa skyddet för de grundläggande rättigheterna i unionen.

T. Skapandet av en allt fastare sammanslutning mellan de europeiska folken är oupplösligen förenat med uppgiften att också, förutom de grundläggande rättigheterna, utvidga de medborgerliga rättigheterna, det vill säga även de politiska, ekonomiska och sociala rättigheter som är förenade med unionsmedborgarskapet.

U. En stadga om grundläggande rättigheter som enbart utgör en proklamation utan förpliktelser och som därutöver endast innehåller en uppräkning av befintliga rättigheter skulle innebära ett svek mot medborgarnas berättigade förväntningar.

V. Stadgan om grundläggande rättigheter måste ses som en grundläggande del i den nödvändiga processen för att förse Europeiska unionen med en författning.

1. Parlamentet välkomnar utarbetandet av en stadga om grundläggande rättigheter i Europeiska unionen som skulle bidra till att definiera en kollektiv uppsättning värden och principer och skapa ett gemensamt system för de grundläggande rättigheterna som medborgarna kan identifiera sig med och som kan inspirera både EU:s interna politik och EU:s politik gentemot tredje land; välkomnar därför också de framsteg som gjorts i sammanhanget sedan Europeiska rådets möte i Tammerfors, särskilt konstitueringen av det konvent som inrättats gemensamt av regerings- och statscheferna, Europaparlamentet, medlemsstaternas parlament och kommissionen,

2. Parlamentet konstaterar att en bindande förteckning över europeiska grundläggande rättigheter skulle ge den europeiska integrationen ett starkare rättsetiskt fundament och tydliggöra den gemensamma rättsstatliga grunden samt bidra med ökad öppenhet och klarhet för medborgarna,

3. ger sitt fulla stöd till utarbetandet av Europeiska unionens stadga om grundläggande rättigheter och är berett att medverka fullt ut,

4. konstaterar att erkännande och utformning av grundläggande rättigheter och medborgerliga rättigheter primärt är en uppgift som tillkommer parlamenten,

5. uppmanar sin delegation till det konvent som skall utarbeta stadgan att den med eftertryck skall företräda de krav som framförs i denna resolution,

6. avser att så småningom besluta om antagandet av stadgan genom omröstning i plenum och anser det lämpligt att på förhand fastställa sina målsättningar för en stadga om grundläggande rättigheter i enlighet med det som bestämts nedan,

7. klargör att det gör sitt slutgiltiga godkännande av stadgan om grundläggande rättigheter i Europeiska unionen i hög grad avhängigt av att stadgan

   a. fullt ut görs rättsligt bindande genom att den införlivas i Fördraget om Europeiska unionen,

   b. bara kan ändras genom samma förfarande som användes för att utarbeta den, inklusive Europaparlamentets formella rätt att ge sitt samtycke,

   c. innehåller en klausul där Europaparlamentets samtycke krävs under alla omständigheter för varje begränsning av de grundläggande rättigheterna,

   d. innehåller en klausul om att ingen av dess bestämmelser får tolkas restriktivt i förhållande till det skydd som garanteras genom artikel 6.2 i Fördraget om Europeiska unionen,

   e. skall omfatta sådana grundläggande rättigheter att bilda fackföreningar och strejkrätt,

   f. erkänner de grundläggande rättigheternas odelbarhet genom att stadgans tillämpningsområde omfattar alla Europeiska unionens institutioner och organ och

all dess politik, inklusive andra och tredje pelaren, inom ramen för de befogenheter och funktioner som de tilldelats genom fördraget,

g. måste följas av medlemsstaterna då de tillämpar eller införlivar bestämmelser ur gemenskapsrätten,

h. får en nyskapande karaktär genom att den ger människorna i Europeiska unionen rättsligt skydd också mot nya hot mot de grundläggande rättigheterna, till exempel inom informationstekniken och biotekniken, och förverkligar ett nytt samförstånd om de grundläggande rättigheterna, framför allt när det gäller kvinnors rättigheter, den allmänna klausulen om icke-diskriminering samt miljöskydd,

8. beslutar att genomföra ett vetenskapligt symposium, som syftar till att ge parlamentet rekommendationer, och offentliga utfrågningar av företrädare för det civila samhället,

9. kommer att ge starkt stöd till initiativ till en bred offentlig debatt i medlemsstaterna, som omfattar arbetsmarknadens parter, frivilligorganisationer och andra företrädare för det civila samhället,

10. önskar att man skall erkänna det stöd som det civila samhällets organisationer kan ge till utarbetandet av stadgan,

11. föreslår att kandidatländerna ges observatörsstatus i det konvent som skall utarbeta stadgan och att det inleds en kontinuerlig diskussion med dem inom ramen för Europakonferensen,

12. understryker att stadgan inte får ersätta eller försvaga medlemsstaternas bestämmelser om grundläggande rättigheter,

13. stöder den överenskommelse som man gjort i konventet, det vill säga att utarbeta stadgan under antagande av att den vinner full laga kraft,

14. understryker nödvändigheten av att man i stadgan, förutom de rättigheter som fastställs i EU-fördraget, införlivar de bestämmelser som är tillämpliga på unionen i de internationella konventioner som undertecknats av medlemsstaterna inom ramen för Förenta Nationerna, Europarådet, Internationella arbetsorganisationen och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa,

15. uppmanar regeringskonferensen

a) att ta upp införandet av stadgan om grundläggande rättigheter i fördraget på sin dagordning och att inom ramen för konferensen tillmäta stadgan den utomordentliga betydelse för en allt fastare sammanslutning mellan de europeiska folken,

b) att ansluta sig till Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna för att upprätta ett nära samarbete med Europarådet och att på ett lämpligt sätt undvika eventuella konflikter och överlappningar med Europeiska gemenskapernas domstol och Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna,

c) att utöver hänvisningen till Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna i artikel 6 i Fördraget om Europeiska unionen, tillfoga hänvisningar till Europeiska sociala stadgan, ILO:s och FN:s centrala konventioner,

d) att ge alla personer under skydd av stadgan tillgång till Europeiska gemenskapernas domstol genom att lägga till befintliga mekanismer för rättsligt skydd,

16. uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till regeringskonferensen, rådet, medlemsstaternas parlament, kommissionen, EG-domstolen, Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna och konventet som skall utarbeta stadgan om grundläggande rättigheter i Europeiska unionen.